



ČESKÁČZECH
BANKOVNÍBANKING
ASOCIACEASSOCIATION

Aktivity ČBA v oblasti digitalizace

VŠE, únor 2020

Digitalizace

- Pojem jako takový
- Historie
- Současnost

Digitalizace...

- Všichni o ní hovoří, představy o naplnění různé
 - Dříve: úřad => žádost => mnou ručně vyplněný formulář => oběh papírových dokumentů
 - Dnes často: web => žádost => mnou elektronicky vyplněný formulář => další zpracování ne vždy plně automatické
- Banky
 - I u nás započal proces digitalizace už dávno, ještě před rokem 1989
 - Již Státní banka československá provozovala od počátku 80. let 20. století systém ABO, do kterého byla data pořizována často i samotnými klienty (státní podniky), stejně tak výstupy byly těmto klientům předávány na „kompatibilních médiích“
 - Po roce 1989: rozvoj komerčních bank, rozvoj retailových služeb. Základní médium: papír
 - Dnes: nedovedeme si představit banku, která by vedla účetnictví ručně v knihách a nenabízela svým klientům služby prostřednictvím internetu

Platební styk: typický příklad

- Bez internetu si nedovedeme představit
- Dříve: papírový dokument, dnes: mobilní telefon
- Tlak nejen na digitalizaci jako takovou, ale na zrychlení služeb
- Vše fungovalo a funguje... D+2, D+1, D+0, hodiny, minuty, vteřiny
- Směrnice o platebních službách na vnitřním trhu (PSD)
- Revidovaná Směrnice o platebních službách (PSD 2)
- Hlavní cíle:
 - Zvýšit konkurenci, otevřít bankovní platební služby nebankovním subjektům)
 - Regulovat tento nový segment trhu
 - Zvýšit ochranu spotřebitelů

Aktivity ČBA v oblasti implementace PSD2

- Český Open Banking Standard
- Aktivity EBA a EK
- Vyjádření ČNB

Stav implementace PSD 2 v ČR

- Už léta máme v ČR Zákon o platebním styku (2004, 2009, 2017), postupně mnoho změn
- Na začátku „technický zákon“, dnes z velké části hovoří o ochraně spotřebitele
- Zavádí nebankovní poskytovatele platebních služeb, tzv. třetí strany, Third Party Providers, TPP
 - Mohou se souhlasem klienta dostat od bank informace z platebního styku daného účtu, které mu pak mohou „konsolidovaně“ zobrazit klientovi
 - Mohou jménem klienta realizovat i „nepřímé dání platebního příkazu“
- Banky mohou nové služby poskytovat automaticky, mnohé se vzájemně „datově“ propojují
- Do doby existence PSD 2 živelný rozvoj „klonů platebních služeb“ pomocí „screen scrapingu“
- Bezpečný způsob: nástroje API, „otevřené bankovníctví“
- Vždy nutný souhlas klienta, TPP vystupuje pod svým jménem
- Zásadní otázky (a problémy) spojeny s bezpečnou komunikací a autentizací (RTS)

Český Open Banking Standard

- Otevřené bankovníctví oficiálně všemi podporováno (EBA, Komise, ČNB, MF)
 - Při „povolení“ screen scrapingu porušuje klient smlouvu s bankou
 - Při použití screen scrapingu se TPP dostane i k datům, na která nemá právní nárok
- Při přípravě technických norem byly zřejmé tlaky TPP - vedly EK ke kompromisům
- Podivný postup EK při komunikaci s EBA a ECB
- Výsledný text normy nebyl odsouhlasen autory, zato však přeložen EP, který jej schválil
- Standardizováno kde co, ale vlastní API nikoliv
- Proto iniciativa ČBA: snaha o sjednocení postupů alespoň v rámci ČR => vznik pracovní skupiny
- 1. verze vydána již v závěru roku 2017, existuje již verze 3., bude platná až od ledna 2020
- Důvody změn a doplňků: výklady EBA a ČNB...
- <https://cbaonline.cz/cesky-standard-pro-open-banking>

Okamžité platby

- **Listopad 2018: Zahájily 2 banky**
- **Současný stav: 9 bank**
- **Výhled**

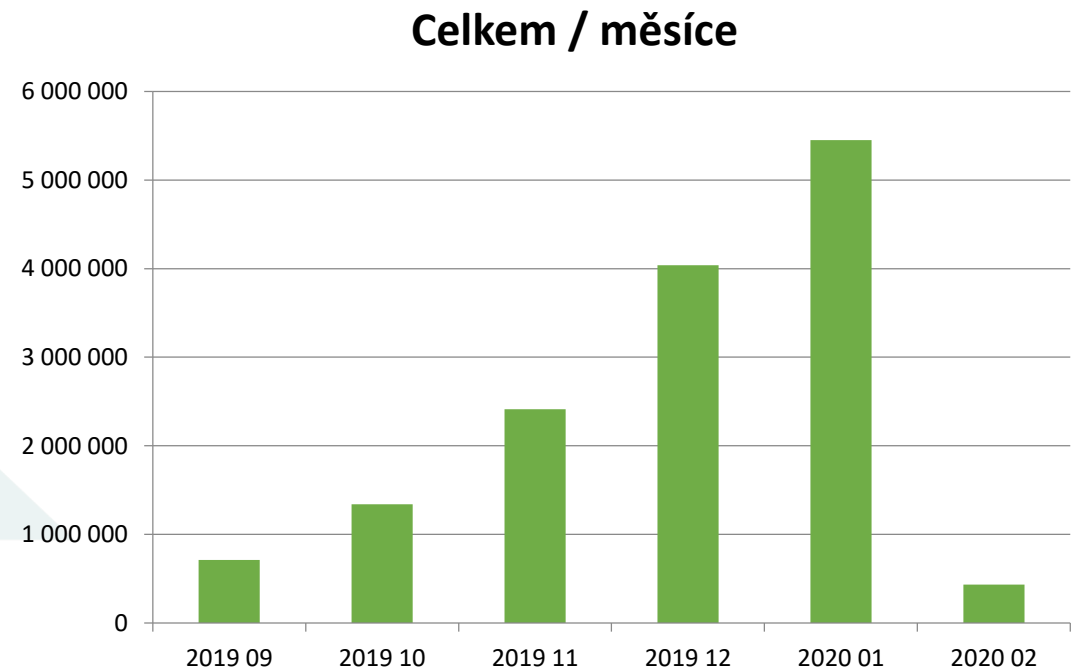
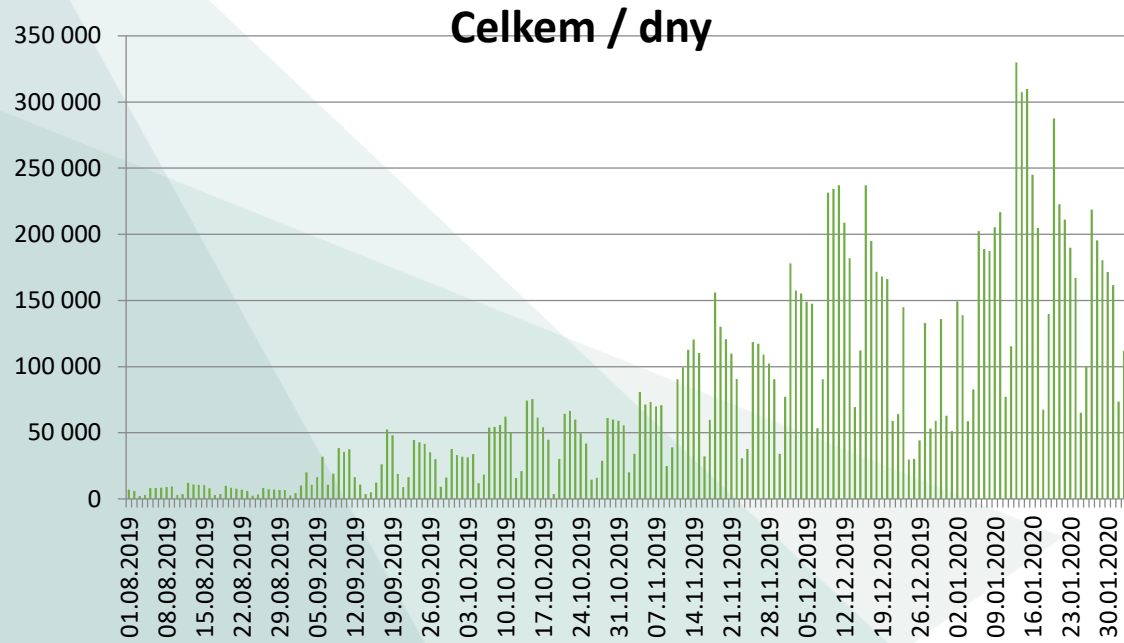
Okamžité platby v Eurozóně

- Již v minulosti pokusy o okamžité převody
- Malý počet bank, problémy, většina ne zcela úspěšná
- Evropská iniciativa: dnes by mělo jít platit 365/7/24
- Nový standard Evropské platební rady (EPC): SEPA CT Inst
- Limit částky: 15.000 EUR
- Limit času: 10 s
- Dobrovolné schéma... zatím
- Ti, kdo deklarovali, že jsou dosažitelní, musí být dosažitelní i přeshraničně (2020), měli by umět i aktivně platby vysílat
- Evidentní snaha EK: okamžité platby by se měly stát novou normou

Okamžité platby v ČR

- Iniciativa ČNB + ČBA
- Vytvořeny společné pracovní skupiny odborníků
- Na počátku váhání (technická omezení, podpora, ceny)
- Vytvořen business a technický standard, upravena Pravidla systému CERTIS
- Zahájení ostrého provozu: listopad 2018
- Vedle ČNB (systém XAMOS) se zapojily Česká spořitelna + AirBank
- Postupně Banka Creditas, Komerční banka, Raiffeisen, PPF Banka, ČSOB, Moneta, Fio Banka
- Očekáváme další banky v letošním roce => pokrytí více než 90 % retailového trhu
- Rychlý nárůst počtu plateb i jejich objemu
- Ve srovnání s eurozónou (4 % všech převodů) jsme na tom lépe (10 %)
- Snaha o zvýšení stability, kapacit, minimalizace odstávek

Okamžité platby v ČR



Další rozvoj platebních služeb

- Příklady z eurozóny
- Čína: AliPay WeChat Pay

Možnosti dalšího rozvoje platebních služeb

- Okamžité platby dnes u nás iniciovány většinou u internetového nebo mobilního bankovníctví
- Příklady v zahraničí: mobilní aplikace
- Čína: AliPay, WeChat Pay
- Projekty „platby na mobil“ (neznám číslo účtu, znám číslo mobilního telefonu)
- Využití QR kódů
- Mnoho dalších možností, které se určitě objeví i v ČR

Další aktivity ČBA na poli standardizace, digitalizace

Nejrůznější aktivity...

- Změna banky (dříve Kodex ČBA, dnes zákon o platebním styku)
 - <https://cbaonline.cz/standard-mobility-klientu>
- Ohromné množství dotazů těch, kdo mají oprávnění prolomit bankovní tajemství
 - Exekutoři => legislativní úprava
 - Další orgány => podobné principy, dobrovolné naplnění
 - <https://cbaonline.cz/vymena-bankovnich-dat-s-opravnenymi-organy>
 - <https://cbaonline.cz/elektronicky-exekucni-prikaz>
- QR kódy jako podklad pro realizaci platební transakce
 - <https://cbaonline.cz/format-pro-sdileni-platebnich-udaju-v-czk-qr-kody>
- Mnozí (větší) klienti komunikují s bankami na bázi xml standardů
 - <https://cbaonline.cz/formaty-xml-pro-vzajemnou-komunikaci-bank-s-klienty>
 - <https://cbaonline.cz/elektronicka-fakturace>

Děkuji za pozornost

Tomáš Hládek
poradce pro platební styk a digitalizaci
Česká bankovní asociace